

مجموعه آثار : (۱)

آیت‌الله سید محمود طالقانی

به کوشش:

سید هادی خسروشاهی

فهرست مطالب

۷	یادداشتی درباره این مجموعه
۱۱-۹۴	بعثت و انقلاب توحیدی
۱۳	بعثت و انقلاب توحیدی
۳۱	انقلاب توحیدی
۴۵	توحید از نظر اسلام
۵۳	رسالت توحیدی ابراهیم
۷۷	حکومت کتاب، هدف بعثت انبیاء
۹۵-۱۶۲	آینده بشریت و نشانی‌های آینده روشن
۹۷	آینده بشریت و نشانی‌های آینده روشن
۱۰۱	دوره‌های زندگی - با قانون عمومی حیات
۱۱۳	آینده بشریت
۱۶۳-۲۰۶	روشهای هدایتی قرآن
۱۶۵	روش هدایتی قرآن
۱۹۱	برداشتی جدید از: سوره النازعات
۱۹۹	نگاهی به یک آیه از قرآن
۲۰۷-۲۲۴	خاتمیت و اجتهاد
۲۰۹	خاتمیت و اجتهاد زنده؛ تمرکز و عدم تمرکز مرجعیت و فتوا
۲۱۷	خاتمیت و اجتهاد زنده
۲۲۳	اجتهاد از نظر قرآن
۲۲۵-۲۷۲	جهاد و شهادت و عید قربان
۲۲۷	جهاد و شهادت

- عید قربان؛ قربانیان راه حق ۲۵۲
- فلسفه حج ۲۶۵
- نظر اسلام درباره مالکیت ۲۷۲-۲۹۶
- نظر اسلام درباره مالکیت ۲۷۵
- استبداد - مشروطیت و ریشه شاه‌پرستی ۲۹۷-۳۱۸
- استبداد و مشروطیت ۲۹۹
- خاتمه ۳۱۳
- تحقیقی درباره: انجیل برنابا ۳۱۹-۳۳۷
- تحقیقی درباره انجیل برنابا ۳۲۱
- مشاهدات من در زنجان ۳۳۹-۳۵۴
- مشاهدات من در زنجان ۳۴۱
- مؤتمر اسلامی کواکبی و طبایع الاستبداد ۳۵۵-۳۹۴
- درباره مؤتمر اسلامی ۳۵۷
- کلمه مندوب ایران ۳۷۱
- مفهوم «شوری» ۳۷۵
- کواکبی و مؤتمر اسلامی ۳۸۱
- کواکبی و استبداد ۳۸۵
- طبایع الاستبداد کواکبی ۳۹۱
- اوضاع تاریک قرون وسطی و چند مقاله کوتاه دیگر ۳۹۵-۴۲۴
- اوضاع تاریک قرون وسطی ۳۹۷
- بی‌دینی امروز جهان عکس‌العمل دستگاههای دینی دیروز است ۴۰۱
- روح انکار و فلسفه مادی چگونه پیدا می‌شود؟ ۴۰۵
- قائد معنوی مسلمانان دنیا ۴۰۹
- درباره نهج‌البلاغه ۴۱۳
- آخرین ادوار اسلام ۴۱۷
- حفظ جسم ۴۲۱

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

یادداشتی دربارهٔ این مجموعه

در آغاز دوران طلبگی در حوزهٔ علمیهٔ قم و از نیم قرن پیش، همواره علاقهٔ وافری به جمع‌آوری و نگهداری نامه‌ها، اسناد، آثار و مقالات علما و بزرگان حوزهٔ علم و فرهنگ و سیاست و دیگر شخصیت‌های برجسته و فرهیخته داشتم و در همین رابطه، آثار و مقالات و نامه‌ها و اسناد مربوط به بزرگانی چون: سید جمال‌الدین حسینی (اسدآبادی)، استاد علامه سید محمدحسین طباطبائی، استاد سید غلامرضا سعیدی، آیت‌الله سید محمود طالقانی و فرهیختگانی دیگر را گردآوری کردم که سرانجام، و پس از نیم قرن تلاش و کنکاش، محصول نخستین را در ۲۵۰۰ صفحه و در ۹ جلد، توسط «کلبه‌الشروق‌الدولیه» تحت عنوان «الاعمال‌الکامله‌للسید جمال‌الدین‌الحسینی» از قاهره - مصر، منتشر ساختم. ثمره کوشش مستمر در، آماده شدن ۲۳ جلد از آثار علامه طباطبائی به زبان فارسی گردید که همهٔ آثار و مقالات و اسناد و اجازات و اشعار آن شخصیت برجسته و عالم بی‌نظیر تفسیر و فلسفه و عرفان را در برمی‌گیرد و خوشبختانه تاکنون ۲۰ جلد آن و در چند هزار صفحه، از سوی مؤسسه انتشاراتی «بوستان کتاب» - دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم - منتشر شده است. در مورد سوم آثار و مقالات استاد سید غلامرضا سعیدی - که بالغ بر ۷۰ کتاب و رساله، اعم از تألیف و ترجمه بود - در ۱۵ مجلد آمادهٔ نشر گردید که تاکنون چهار مجلد آن، در ۲۰۰۰ صفحه از سوی «مؤسسه اطلاعات» و «کلبه شروق» - قم، به چاپ رسیده است.

اما مجموعه‌ای که از آیت‌الله طالقانی جمع‌آوری شده، فقط شامل مقالاتی است که از سال ۱۳۲۰ به بعد، توسط ایشان به رشته تحریر درآمده و در مطبوعات اسلامی، به تدریج چاپ و منتشر شده است... البته بخشی از این مقالات، به‌ویژه آنچه که در سال سوم مجله ماهانه مجموعه حکمت - چاپ قم که به سردبیری اینجانب منتشر می‌گردید و یا سالنامه معارف جعفری که باز دو سه سالی با اشراف بنده انتشار می‌یافت، به درخواست اینجانب توسط معظم‌له به تحریر درآمده و در آن دو نشریه - ماهانه و سالانه - همراه مقالات دیگری از سروران گرامی و اساتید محترم دانشگاه تهران و ... در سال ۳۸ تا ۴۰، درج و منتشر شده است.

... این مجموعه مقالات در اوایل سال ۱۳۵۵ توسط مؤسسه: «مرکز بررسی‌های اسلامی» - قم، به شکل کتابی درآمد و با حروف چینی مرسوم در آن برهه (آی.بی.ام) تایپ و آماده نشر شد و بنا به علی، چاپ آن امکان‌پذیر نگردید تا اینکه آیت‌الله طالقانی برای آخرین بار، و پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، از زندان آزاد شد و من همراه مقالات آماده، در خیابان هدایت، به دیدار ایشان رفتم و اجازه خواستم که آن مجموعه را چاپ کنیم، به‌ویژه که شرایط مساعدی نیز در امر نشر و توزیع کتابها به وجود آمده بود...

آیت‌الله طالقانی ضمن تشکر از حقیر گفتند: کشور در حال دگرگونی و انقلاب است و اکنون ضروری‌تر از این مقالات، تهیه جزوه‌ها و رساله‌هایی درباره اقتصاد اسلامی، نوع حکومت و جامعه مسلمان، چگونگی فرهنگ و زندگی است که شما و دیگر دوستانتان در قم باید به فکر آن باشید تا اگر نهضت به پیروزی رسید. منابع قابل اعتمادی در اختیار نسل جوان نأشنا با چگونگی یک جامعه اسلامی، در اختیار باشد...

... پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مجموعه مقالات آیت‌الله طالقانی را به برادر ارجمند جناب آقای محمدحسن محبوب، مدیرعامل محترم و فرهنگ‌دوست «شرکت سهامی انتشار» تحویل دادم که به موقع چاپ و منتشر سازند ... و خود راهی «واتیکان» شدم پنج سال که به ایران مراجعت کردم معلوم شد که کتاب چاپ نشده و نسخه اصلی ما هم مفقود گشته است!... جناب محبوب که فردی مسئول و دقیق و منظم است، چندین بار آرشیو شرکت را بررسی نمود و متأسفانه نسخه اصلی به دست نیامد تا اینکه پس از مدتها، آن مجموعه پیدا شد که اینک با اضافاتی، به مناسبت یکصدمین سال تولد مرحوم آیت‌الله طالقانی، از سوی کنگره بزرگداشت آن بزرگوار، منتشر می‌گردد.

لازم به یادآوری است که مجموعه تنظیمی اینجانب شامل همه مقالات و آثار پراکنده آیت‌الله طالقانی نیست و شامل مقالات یا بیانات ایشان از سال ۱۳۵۷ به بعد نمی‌باشد. نکته دیگری که باید در این مقدمه یادآور شویم این است که در طول این مدت — بیش از یک ربع قرن — دوستان و برادران دیگری نیز تلاش کرده‌اند که بخشی از آثار و مقالات ایشان را گردآوری و تحت عناوین گوناگونی منتشر سازند و یک سازمان سیاسی هم در اوایل انقلاب، جزوه‌هایی تحت عنوان مجموعه گفتارهای «پدر طالقانی!» — هر کدام به طور جداگانه — منتشر می‌ساخت!... اما در کل، متأسفانه تا امروز مجموعه کاملی از مقالات، گفتارها، بیانیه‌ها و مصاحبه‌های ایشان جمع‌آوری و چاپ و در اختیار عموم قرار نگرفته است که امیدواریم «دبیرخانه کنگره» یا نهاد دیگری، به این واجب بپردازد.

در پایان اشاره به منابع اصلی این مجموعه بی‌مناسبت نیست که عبارتند از^۱ مقدمه‌های کتابهای: *تنبيه الامه و تنزيه الملة ، انجيل برنابا ، محوالموهوم و صحوالمعلوم و مجموعه گفتارها (ج ۲ و ۳) و مقالات منتشر شد، در مجله: دانش آموز — نشریه کانون اسلام ۱۳۲۰-۱۳۲۱ — مجله آئین اسلام — ۱۳۲۴-۱۳۲۸ — مجله نور دانش — نشریه انجمن تبلیغات اسلامی ۱۳۲۶ — مجله مسلمین — ارکان اتحادیه مسلمین ایران ۱۳۲۸ — مجله مجموعه حکمت — چاپ قم ۱۳۲۸ و ۱۳۲۹ — مجله مکتب تشیع — منتشره از حوزه علمیه قم ۱۳۳۸-۱۳۴۰ — و سالنامه معارف جعفری — چاپ قم، ۱۳۴۰ و ۱۳۴۱. علاوه بر منابع اصلی، از چند کتاب و نشریه دیگر، از جمله *ابوذر زمان و مناره‌ای بر کویر و طالقانی و تاریخ مقالات کوتاهی اقتباس و بر این مجموعه افزوده شده است که بعضی از آنها متن سخنرانیهایی است که توسط برادران ارجمندی چون آقای دکتر محمد مهدی جعفری و یا آقای محمد بسته‌نگار، از نوار پیاده شده‌اند که زحمات آنها نیز قابل تقدیر و تشکر است.**

مقالات این مجموعه بر حسب تاریخ انتشار تنظیم نشده بلکه تقسیم مقالات بر حسب موضوعات تبویب و نقل شده‌اند. از هر گونه تذکار اصلاحی پیشاپیش سپاسگزاریم.

سید هادی خسروشاهی

تهران ۸۹/۱۱/۱۰

مجموعه آثار: (۲)

آیت‌الله سید محمود طالقانی

به کوشش:

موسی فقیه حقانی

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
گفتارهای دینی، اجتماعی، اخلاقی، فلسفی، تربیتی.....	۱۷۰-۱۵
ابراهیم	۱۹۷-۱۷۱
متن پیام آیت‌الله طالقانی پس از آزادی	۱۹۵
چند مقاله	۲۲۸-۱۹۹
در انتظار ظهور حضرت مهدی(عج).....	۲۰۱
دوره حیاتی یک انسان	۲۰۱
تکامل جامعه اسلامی	۲۰۲
حقیقت فطری	۲۰۴
سخنی از نهج‌البلاغه	۲۰۷
ندای حق و حق‌پرستی	۲۰۹
چگونگی قضاوت و حکومت	۲۱۱
مسئولیت انسان نسبت به خود	۲۱۳
طبیعت، غریزه، فطرت	۲۱۷
ممیزات مکتب اسلام	۲۲۱
قرآن جاویدان	۲۲۳
لاک‌پشتی در دخمه‌ای	۲۲۵

۲۲۹-۲۴۰.....	فطرت و توحید.....
۲۳۱.....	پدیده دین - آیه فطرت.....
۲۳۵.....	توحید از نظر اسلام.....
۲۴۱-۳۰۸.....	شهادت و شورا.....
۲۴۷.....	اولین نماز جمعه.....
۲۵۵.....	دومین نماز جمعه در دانشگاه تهران.....
۲۶۳.....	نماز سوم.....
۲۷۱.....	چهارمین نماز جمعه (روز مخصوص قدس).....
۲۷۹.....	خطبه‌های نماز عید فطر.....
۲۸۹.....	ششمین نماز جمعه.....
۲۹۹.....	هفتمین نماز جمعه در بهشت زهرا.....
۳۰۹-۳۷۸.....	تبیین رسالت برای قیام به قسط.....
۳۱۱.....	قیام مردم به قسط.....
۳۱۲.....	شعارها بر اساس تفکر و ایمان.....
۳۱۳.....	هدف رسالت انبیاء.....
۳۱۵.....	قیام برای خدا و با اتکاء به خود.....
۳۱۸.....	قیام به قسط بعد از تبیین.....
۳۱۸.....	بحث قرآنی برای تقویت زیربنای نهضت.....
۳۱۹.....	رهایی، مبدأ حرکت رسل و پیروان رسل است.....
۳۲۰.....	کتاب، اصول تدوینی و میزان، معیار است.....
۳۲۱.....	وقتی مسایل زندگی با معیارها روشن شد مردم به قسط قیام می‌کنند؟.....
۳۲۳.....	یاری کردن خدا، یاری کردن بنده خداست.....
۳۲۶.....	روش و هدف انبیاء.....
۳۲۶.....	جنبه‌های نفی و اثباتی انقلابها.....
۳۲۸.....	روش و هدف انبیاء چه بوده است؟.....
۳۲۹.....	رسالت ملازم با بیّنه است.....
۳۲۹.....	اصول قانون و معیارهای زندگی.....
۳۳۰.....	هدف غایی رسالت، قیام مردم است.....
۳۳۲.....	چون مسئولیت تشخیص هم باید بدهید.....

- رهبر کسیست که قسط را اقامه بکند ۳۳۵
 حرکت ایثار و مقاومت ۳۳۸
 مکتب انبیاء برای حزب خاصی نیست ۳۳۸
 در جامعه «قسط» جایی برای جزمیت نیست ۳۴۰
 حرکت ما اسلامی است نه اسلامی - ملی و نه چیز دیگر ۳۴۱
 قیام به قسط هماهنگی با جهان آفرینش است ۳۴۲
 شرط اصلی امامت و رهبری ۳۴۳
 خواست این حرکت چیست؟ ۳۴۵
 پیام این حرکت ایثار است و مقاومت ۳۴۷
 استفاده از آهن برای تحقق قسط ۳۵۲
 خلاصه بحث گذشته ۳۵۲
 هر چه اندیشه قوی‌تر، قیام و حرکت شدیدتر است ۳۵۳
 همه مردم به صورت یک بدن قیام می‌کنند ۳۵۵
 ضدقسط‌ها را باید به زور آهن سر جای خود نشاند ۳۵۹
 بزّاترین سلاح ما در حال حاضر مظلومیت ما است ۳۶۱
 هر ایدئولوژی و گروه‌بندی جز آنچه مردم می‌گویند خیانت به نهضت است ۳۶۳
 نظام آفرینش بیانگر قسط است ۳۶۶
 نظام قسط هماهنگ با نظام آفرینش است ۳۶۷
 آزادی و قسط هدف انقلابها بوده است ۳۶۹
 هدف همه شما آزادی مردم باشد ۳۷۴
 ما وارث فریادیم ۳۷۸
 آیه حجاب ۳۷۹-۳۹۲
 ولیضربن بخرمهن ۳۸۵
 اسلام و مالکیت ۳۹۳-۶۲۹
 تکامل مالکیت ۳۹۷
 مالکیت در فطرت آدمی و غریزه حیوانات ۳۹۷
 آغاز تقسیم کار، توزیع، مبادله، پول، سرمایه‌داری ۴۰۰
 پیدایش نظریات و قوانین ۴۰۱
 از طریق فریضه و تصویر مدینه فاضله ۴۰۳

- ۴۰۹ مرکانتیلیست‌ها یا سوداگران
- ۴۱۹ پیدایش قدرت کارگری
- ۴۲۷ آراء مارکس
- ۴۳۷ ادیان از نظر مارکسیسم
- ۴۳۴ فلسفه و علم
- ۴۳۷ طبقات
- ۴۳۸ اشتراکی اولی
- ۴۳۹ جامعه بردگی
- ۴۴۱ اجتماع اقطاعی (فئودالیسم)
- ۴۴۱ تحول به سوی سرمایه‌داری (کاپیتالیسم)
- ۴۴۳ مقیاس ارزش (قیمت)
- ۴۴۶ سرمایه‌داری (کاپیتالیسم) و تحول
- ۴۴۹ تجاوز از حدود داخلی و استثمار دیگران
- ۴۵۰ حکومت دیکتاتوری کارگری (پرولتاریا)
- ۴۵۱ محو طبقات و طلوع عدل
- ۴۵۳ آزادی سرمایه‌داری بی‌قید و بند و آثار آن
- ۴۵۷ آزادی و راه تأمین آن
- ۴۵۹ ارزش انسانی عمل
- ۴۶۲ ارزش واقعی (ضروری و کمالی)
- ۴۶۳ ارزش مبادله
- ۴۶۵ خلاصه
- ۴۷۱ اقتصاد در پرتو ایمان و اعتقاد
- ۴۷۲ شکل اجتماع و حرکت تاریخ
- ۴۷۸ اسلام اجتماع و اقتصاد مجزا و غیرعلمی ندارد
- ۴۷۹ ریشه‌های قوانین اسلامی
- ۴۸۰ نقایص قوانین عرفی
- ۴۸۴ پیش از حل مشکل ایمان به قانون بشر مشکلات نفسانی دیگری دارد
- ۴۹۱ پایه‌های اقتصادی اسلام و ریشه‌های احکام آن
- ۴۹۷ زمین از نظر فقه اسلامی دو قسم است

- ۴۹۹ نظر کلی اسلام درباره اراضی آباد
- ۵۰۴ وضع ملکداری و تیولداری در ممالک اسلامی
- ۵۰۷ سنت وقف
- ۵۰۹ پول و مشکلات اقتصادی ناشی از آن
- ۵۱۴ اسلام و تحریم ربا
- ۵۱۸ تشخیص ربا
- ۵۱۹ از نظر اسلام جمع و گنجینه کردن زر و سیم ممنوع است
- ۵۲۵ تجارت محدود و مشروع
- ۵۴۰ تنوع و تحرک درآمدهای اسلامی
- ۵۴۱ محیط تربیت و روابط اسلامی
- ۵۴۳ از هر کس به قدر استعداد و برای هر کس به قدر احتیاج
- ۵۴۵ ممیزات و مخصصات اقتصاد اسلامی
- ۵۷۹ اختلاف و امتیاز طبقات و منشأهای آن
- ۶۰۰ تا اعلامیه حقوق بشر
- ۶۰۴ محرک مبارزات بشری
- ۶۱۴ اسلام برای سست کردن ریشه‌های عمیق بردگی و محو آن چه راهی می‌توانست پیش گیرد؟
- ۶۱۷ آیا اسلام می‌تواند از جنگ چشم‌پوشد و درباره آن بی‌نظر باشد؟